

Loven, vilde være insolvent. Dernæst er det ogsaa klart, at mange af Stiftsforholdene vilde stille sig overordentlig trykkende, thi naar Loven var benyttet, vilde et Gods, der havde en Værdi af 1 Million Rdl., i Tilfælde af Stift, gaae ind i Boet med denne Værdi, og der skulde da af denne betales $1\frac{1}{3}$ pCt. i Afgift eller over 13,000 Rdl. Det er den Afgift, der skal betales i et Dødsbo af en saadan Eiendom, en Afgift, hvorom der ikke bliver Tale under de nærværende Forhold. Dette er altsaa den Stilling, der beredes Gods-eieren, naar han benytter Loven paa den Maade, at han beholder Godset for sig selv; men jeg tør troe, at denne Stilling er en saadan, at det ikke er sandsynligt, at ret Mange vilde føle sig fristede til at benytte Loven saaledes. Derimod kan det vel være, at der kan vindes Fordeel i det Tilfælde, som dog vistnok maa forekomme mindre ønskeligt, nemlig naar en Godseier vil benytte Loven til at sælge. Det vil da være hans Opgave at skaffe en saa lav Taxation som muligt, og at have en Liebhaber til høiere Priis, thi han har da som Fordeel deels de 5 pCt., hvilke udgjøre 50,000 Rdl., deels Differencen mellem Taxationssummen og den Kjøbesum, han har sikret sig. Han vil saaledes kunne faae en betydelig Capital engang for alle, og denne Fremgangsmaade vil vel nok engang imellem blive benyttet af en eller anden af de Folk, om hvilke her er Tale, naar Bedkommende er i Pengeforlegenhed, men det er dog mindre sædvanligt, at et saadant Tryk hviler paa disse Mænd, og jeg troer derfor ikke, det er sandsynligt, at Loven indtil videre vil faae synderlig praktisk Betydning. Smidlertid er det jo muligt, at jeg tager fejl heri, og jeg vil derfor tillade mig at gaae ud fra den Forudsætning, som er den behageligste for Forslagsstillerne, nemlig den, at Loven vil komme til Anvendelse i meget vidt Omfang, at samtlige Lehn, Stamhuus og Fideicommissgodser vilde gaae over til fri Eiendom, og at der istedetfor disse Grevskaber, Fideicommissgodser o. s. v. substitueres Pengefideicommissser. Det er under den tidligere Discussion blevet sagt her i Salen, at Fæsternes Stilling derred vilde blive forringet, og Resultatet af hiin Discus-

sion har været, at det fra alle Sider er indrømmet, at Fæsteren efter Erfaringens Vidnesbyrd for Tiden er stillet anderledes paa Familjeendomme end paa de frie Godser. Paa disse sælges Fæstegodset i større Omfang, men paa Familjegodserne faae Fæsterne deres Gaarde til Eiendom til billigere Priser end paa de frie Godser. Det er blevet sagt, at Grunden dertil skulde være, at der var Adelsmænd, som af Princip vare ganske uwillige til at sælge, og at dette uheldige Forhold kunde hæves, naar denne Lov kom ud. Det forekommer mig imidlertid, at man ved Betragtningen af denne Lovs Virkninger kan lade disse enkelte Adelsmænd ude af Betragtningen, thi om dem, der af Standsfærdomme ikke ville sælge noget som helst af Fæstegodset, maa man sikkert forudsætte, at den samme Følelse vil afholde dem fra at benytte denne Bemyndigelse, der gives dem ved nærværende Lov. Jeg troer altsaa, det er berettiget at holde disse Adelsmænd ganske ude af Betragtningen, medens man undersøger, hvorledes Forholdet ellers stiller sig, og hvilke de Aarsager ere, som have ført til, at Forholdet for Tiden stiller sig forskjelligt paa Familjegodserne og paa de frie Godser. I denne Henseende er der gjort en Bemærkning af det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgfreds (Alberti), som forekommer mig at maatte vække Opmærksomhed, nemlig den, at den samme Mand — en Mand paa Sjælland — har haaret sig forskjelligt ad paa sit Familjegods og paa det Gods, der tilhørte ham som fri Eiendom, idet han solgte til ringere Priser paa sit Familjegods, end paa det frie Gods. Det kan vel ikke antages, at denne Mand skulde være to Personligheder, saaledes at han i det Dieblit, han solgte fra Familjegodset, søgte sig som Adelsmand og solgte til lavere Priser, men at han, i det Dieblit han skulde sælge fra det frie Gods, abstraherede fra Følelsen som Adelsmand og solgte til høiere Priser. Det er en Betragtning, man ikke fornøftigviis kan opstille, og Spørgsmaalet bliver altsaa, om der ikke er en anden Grund, som kan forklare, at Salgsforholdene ere forskjellige paa de private Godser og paa Familjegodserne. Jeg troer, at man kan finde Grunden i den forskjellige retlige Stilling, som Fæsterne